

Javaslat

A pápai Türr István Gimnázium és Kollégium fizika szertárának egyik eszközének: „Röntgen felvételek Pápán”, települési értéktárba történő felvételéhez

Készítette:

Eppelné Csizmadia Katalin (név)

.....
Eppelné Csizmadia Katalin (aláírás)

Pápa, 2016. január 26. (település, dátum)

(P. H.)

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:
Eppelné Csizmadia Katalin
2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:
Név: Eppelné Csizmadia Katalin
Levelezési cím: 8500 Pápa, Kmety György utca 6.
Telefonszám: 06-70-21-64-121
E-mail cím: eppelnechk@freemail.hu

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése
Falitáblák 1855ből és 1875-ből
2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása
 agrár- és élelmiszergazdaság egészség és életmód épített környezet
 ipari és műszaki megoldások **kulturális örökség** sport
 természeti környezet turizmus és vendéglátás
3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye
Türr István Gimnázium és Kollégium, Pápa, Fő u. 10. II. emeleti kiállító rész
4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik
 települési tájegységi megyei külhoni magyarság
5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

Az iskola szertárában nagyon sok érdekes, régi kísérleti eszköz található, bár ezek csak „maradék” a régieknek. A legtöbb eszköz jó, működőképes állapotban van, ezeket ma is használjuk a tanítás során. Néhány eszköz felújításra illetve javításra szorul. Az eszközök pontos beszerzési dátumát nem ismerjük, hiszen a leltárkönyvek a pannonhalmi apátságban található (ha még megvannak). A kivitelezés minőségéből illetve a rendelkezésünkre álló katalógus könyvekből származásuk 1900 és 1920 közé tehető.

Szerencsére néhány eszközön szerepel a készítés vagy a beszerzés dátuma, így kora pontosan meghatározható.

1895. november 8-án Conrad Röntgen, a würzburgi egyetem professzora felfedez egy, a fényhez hasonló, láthatatlan sugárzást, amely azonban áthatol a szilárd testeken. Ezt a sugárzást nevezi el X-sugárzásnak. A röntgen kép az akkor „szt.-benedek rendű gimnáziumban” készült, a nálunk található fénykép pedig 1896. március 10-én Sörensen Béla fényképész műtermében.

A kép sok mindent elárul az akkori gimnáziumi képzésről. Legfőképpen, hogy a bencés tanárok a magas szintű oktatás mellett fogékonyak voltak a kor újdonságaira, figyelemmel kísérték minden téren

a világban történő eseményeket, s lehetőségekhez mérten megpróbálták az oktatásban kipróbálni, felhasználni az új eredményeket. Példaértékűnek tartom a mai ifjúság előtt, hiszen alig négy hónap alatt Röntgen eszköze és a kivitelezés technikája már Pápán is elérhető egy gimnázium falai között.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett

Úgy gondolom, hogy ez a munka is megérdemli a települési értéktárba való felvételét, egyrészt a kora miatt, másrészt pápai fiatalok munkáját dicséri a szemet is gyönyörködtető képi megjelenítése az akkori fizikai eszközöknek. Az intézmény diákjai és az ide látogatók folyamatosan megtekinthetik az iskola II. emeleti kiállító részén.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális dokumentációja

Fényképek

1896. március 15.

PÁPAI LAPOK.

5.

— **Lesz-e szünetidényünk tavaszszal?** Hát bizony, még lesz. Ugy halljuk, *Konrad* János szünetgazdát nem rézárta városunkra és Sopronra a szezon végével, aprilis elején, nem jön hozzánk. *Udvari Sándor* az új szünet igazgató, ki jelenleg Miskolcon működik, a szezon a gyors szezon előtt és a jövő évi tavaszára, a nyári időny után, szüneti *hóna* ohajtana mondi, hova maradt itt is bekerült szünetgazdák, tarthatasá vághat, ha idög Pápa egy számottevő szünetgazdát jelentkezett és *ez Udvari Sándor*, a szünet-szövegírói szünetgazdátja, de ő is csak az eszre folyamodott engedélyért. Szemem kintasáink vannak tehát, vajon kora tavaszszal lesznek-e új szünetünk? Én aztán, ómar a szüneti szünetgazdára sem segítik?

— **A pápai ipartestület aram-adása ée evdnyénve az 1896. évről most került ki a szája aul, melol kinyós a következő az: 1896. évből hová 8410,61, kiadás 2037,30, késpénz-maradvány 6292,31, Ebből a pápai ipart. költségzárólat rán késpénz 5000 ft, takarékpénztár késpénz 5082 ft 34 kr. Az ipartestület vagyoná késpénzben 6292 ft 34 kr. hlatrak késpénz 5000 ft 67 kr, összesen 11378 ft 68 kr. Az ellagott esonhibájukon által munkaképzettségé vált szépiény ipart. késpénzének bevétele 1600 75, kiadása 20 ft, késpénz-maradvány 164079 kr. A pápai ipartestület költségzárólat bevétele 413134 kr. A pápai ipartestület költségzárólat bevétele 413134 kr. A pápai ipartestület költségzárólat bevétele 413134 kr. A pápai ipartestület költségzárólat bevétele 413134 kr.**

— **Március 15-én az egész országban ünneplik ma, a vidékünk községeknek maif mindigke az ünnepe közé sorakozik. A Terelen, Takácsin, polentén, L. Patonán stb. az olvasók rendezik az emlékünnepet.**

— **Egyvedjeltek Ryeletébe.** A szobéri ügyfél kamarától a következő hivatalos értesítés jutott: Tuna városnégy házas társaság érkezt át az új szünet. Tuna városnégy törvényhatóságok rendezéséért a közgyűlésnek állás korol telé ügyek, van Ezen állások egységeit az új szünetre 600 ft lakberol, összesen tehát 600 forint ávalalmazások vannak egyelőre, ezen kívül gyűlés előzetes és hatékony emelése várakozás. Értosítottak tehát a kamara területén hova ügyel ipartestület gyűlésének alkalmával, a meggyentató munkálkodás főnökök, hogy a mennyiben költségzárólat pályára lépni kívának, pályázat kérvényeket a meggyentató ügy leosztására, or. Molnar Viktor úrnál behatáryk. Kelt a székesfehérvári ügyvéd kamarának 10-én telén 1896. évben. Udvari Sándor titkárs.

— **Fialka B.** zongoraművész ében a Jókai-kör helyiségében egy székely kora pártat társaság előtt rendkívül érdekes hangversenyt adott. Rubinstein, Tschernikowsky, Paderewsky, Liszt, Chopin legújabb koncert-darabjaiból s egy saját szerzeményű koncert-fantáziából állította össze a koncert s mondánunk sem kell, hogy elragadta hallgatóságát. A legnagyobb érdeklődéssel nézünk előre é h) 24-én a színházban tartandó nyilvános hangversenynek.

— **Az állami anyakönyvbe** 1. h. 38—1. tag 14 születés és 7 halálozás jegyzetelt be.

— **A pápai kád- és gömberde részvényirtársaság** pönteken igazgatósági ülést tartott. A kád- és gömberde részvényirtársaság pönteken igazgatósági ülést tartott. A kád- és gömberde részvényirtársaság pönteken igazgatósági ülést tartott. A kád- és gömberde részvényirtársaság pönteken igazgatósági ülést tartott.

— **Tanemulatság Kis Ceilben.** A tanemulatság pöntekeken tartott. A tanemulatság pöntekeken tartott. A tanemulatság pöntekeken tartott. A tanemulatság pöntekeken tartott.

— **Hegykisfégyi gyűlés.** A hegykisfégyi gyűlés pöntekeken tartott. A hegykisfégyi gyűlés pöntekeken tartott. A hegykisfégyi gyűlés pöntekeken tartott. A hegykisfégyi gyűlés pöntekeken tartott.

— **A pápai ipartestület költségzárólat bevétele.** A pápai ipartestület költségzárólat bevétele 413134 kr. A pápai ipartestület költségzárólat bevétele 413134 kr. A pápai ipartestület költségzárólat bevétele 413134 kr.

7. Ábra

Pápai Lapok 1896. március 15-i száma

— **Rikások Pápa.** A héten tartották az ipartestület költségzárólat bevétele kiadását. A kiadások között a legnagyobb részben a költségek szerepeltek. A költségek között a legnagyobb részben a költségek szerepeltek.

— **A mai szünetünkben** egy székely kora pártat társaság előtt rendkívül érdekes hangversenyet adott. Rubinstein, Tschernikowsky, Paderewsky, Liszt, Chopin legújabb koncert-darabjaiból s egy saját szerzeményű koncert-fantáziából állította össze a koncert s mondánunk sem kell, hogy elragadta hallgatóságát.

— **Köszönnyilvatás.** A költségzárólat bevétele kiadását. A kiadások között a legnagyobb részben a költségek szerepeltek. A költségek között a legnagyobb részben a költségek szerepeltek.

— **Sorozat.** Ezen héten kezdődik meg a pápai ipartestület költségzárólat bevétele kiadását. A kiadások között a legnagyobb részben a költségek szerepeltek.

— **Lövisszálat** Jánosnak Lövisszálat birodalma. Lövisszálat birodalma. Lövisszálat birodalma. Lövisszálat birodalma.

— **Ipartestületi közgyűlés.** A pápai ipartestületi közgyűlés pöntekeken tartott. A pápai ipartestületi közgyűlés pöntekeken tartott. A pápai ipartestületi közgyűlés pöntekeken tartott.

— **Katonai átvonulási napj.** A katonai átvonulási nap pöntekeken tartott. A katonai átvonulási nap pöntekeken tartott. A katonai átvonulási nap pöntekeken tartott.

— **A kölcsönös biztosítókudarca.** A kölcsönös biztosítókudarca pöntekeken tartott. A kölcsönös biztosítókudarca pöntekeken tartott. A kölcsönös biztosítókudarca pöntekeken tartott.

— **Az állami anyakönyvbe** 1. h. 38—1. tag 14 születés és 7 halálozás jegyzetelt be.

— **Rikások Pápa.** A héten tartották az ipartestület költségzárólat bevétele kiadását. A kiadások között a legnagyobb részben a költségek szerepeltek.

— **A mai szünetünkben** egy székely kora pártat társaság előtt rendkívül érdekes hangversenyet adott. Rubinstein, Tschernikowsky, Paderewsky, Liszt, Chopin legújabb koncert-darabjaiból s egy saját szerzeményű koncert-fantáziából állította össze a koncert s mondánunk sem kell, hogy elragadta hallgatóságát.

— **Köszönnyilvatás.** A költségzárólat bevétele kiadását. A kiadások között a legnagyobb részben a költségek szerepeltek.

— **Sorozat.** Ezen héten kezdődik meg a pápai ipartestület költségzárólat bevétele kiadását. A kiadások között a legnagyobb részben a költségek szerepeltek.

— **Az állami anyakönyvbe** 1. h. 38—1. tag 14 születés és 7 halálozás jegyzetelt be.

Ritkaságok Pápán. A héten láthattak a pápaiak „Röntgen“-féle fényképeket is Wajdits Károly kényvkereskedésének kirakatában, a hova a *Sz. Benedek-rendű gimnázium* igazgatóságától kerültek a fényképek, melyeket a székházban vettek fel. Volt és van is sok bűnözője. A ritkaságok közé sorozzuk még a ma végbemenendő *lég-gömb ereztést* is, melyet *Makkay István* főgimn. fizika-tanár főg. növendékeinek és az érdeklődőknek bemutatni.

1896. III. 10.

1896.III.10.

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslathoz csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

Türr István Gimnázium és Kollégium
8500 Pápa, Fő u. 10. Postacím: 8500 Pápa, Pf. 101.
Tel/fax: 89/324-394
Igazgató: Németh Zsolt
E-mail: igazgato@turrgimnazium.hu
OM: 037185

AJÁNLÁS

A pápai Türr István Gimnázium és Kollégium szertárában megtalálható fizikai folyamatokat bemutató falitáblák és az 1896-ban készült röntgenfelvételek települési értéktárba történő felvételéhez

Pápa ősi diákváros, és a település egyik legnagyobb múltra visszatekintő oktatási intézménye az egykori bencés gimnázium jogutódja, a Türr István Gimnázium. Az iskola épületébe belépve ma is érezhetjük a régi idők hangulatát. Talán a második emeleti fizikai előadó, a fizikum az, ahol a régi patinás bútorok között leginkább körülvesz bennünket a tudós bencés elődök szellemisége.

A tudás hatalom, jól tudták ezt a több mint száz évvel ezelőtt itt oktató tanárok is, akik mindent megtettek azért, hogy tantárgyuk igazi mestereivé váljanak. Folyamatosan nyomon követték a technika fejlődését, és megpróbálták új ismereteiket beépíteni az oktatómunkájukba is. Ezt igazolják az 1896-ban elkészült röntgenfelvételek is. A röntgensugárzás felfedezése után nem egészen fél évvel már a bencés gimnázium diákjai is megismerkedhettek azzal a technikai újítással, amely a későbbiekben forradalmasította az orvostudományt.

A tudós atyák fizika iránti szeretetüket tanítványaiknak is tovább tudták adni. Jól mutatják ezt azok a falitáblák, amelyeket nagy gonddal és precizitással egykori bencés diákok készítettek. Munkájukat dicséri, hogy a közel 150 éves táblák jelenleg is jó állapotban vannak, és az iskola kiállító szekrényeiből üzennek a mai diákoknak.

Ezek az eszközök jelképek, sok mindent elárulnak a múltról, azokról az oktatási módszerekről, hitvallásról, amelyeket az egykori bencés tanárok honosítottak meg ebben az oktatási intézményben. Az örök körforgásban nemzedékek jönnek és mennek, de az általuk használt és készített tárgyakban tovább él az iskola szellemisége.

A Türr István Gimnázium igazgatójaként ajánlom, hogy ezeket az eszközöket felvegyék a települési értéktárba.

Pápa, 2016. február 18.

Németh Zsolt, igazgató

Hozzájáruló nyilatkozat

Alulírott, Véghem Zsolt....., büntetőjogi felelősségem tudatában kijelentem, hogy a pápai
Türr István Gimnázium és Kollégium fizika szertárának egyik eszközének
Röntgenfelvétel Pápa....., a pápai települési értéktárba történő felvételéhez
csatolt fotó dokumentáció saját készítésem, a felvételek szabadon publikálhatóak.

Pápa, 2016. május 4.

Véghem Zsolt
igazgató